וכל מאמינים

א וועכנטליכע בלעטל ארויס געגעבן דורך בני אמונים

בני אמונים

קול אמונים
03-913-9191

פרשת ויקרא

בנתיבות אמונים

אמן און דאווענען אין די פרשה

ונשלמה פרים שפתינו

דאס דאווענען איז אזוי ווי א קרבן

פון די טאג וואס מיר זענען געגאנגען אין גלות, און אזוי אויך אלע דורות וואס זענען אריבער אויף אונז פון דעמאלטס, ווארטן מיר אלע צום בית המקדש, ביי יעדע תפילה און געבעהט געבן מיר ארויס אונזער האפענונג צו זעהן די בית המקדש ווען איז שוין אויפגעבויעט, און עס זאל צוריק קומען די עבודה פון די קרבנות צו איר פלאץ ווי שנעלער, אזוי ווי חז"ל האבן אונז געלערנט, אז דאס וואס די בית המקדש איז געשטאנען און די עבודה פון די קרבנות וואס מ'האט אין איר געטוהן, האט געווירקט אויף אונזער גאנצער לעבן, סיי צוליב די כפרת עוונות, און סיי צוליב די שפע און די ברכה וואס עס אראפ געקומען אויף די וועלט אין זייער זכות.

אבער עס האט אונז שוין אויסגעלערנט דוד המלך דער נעים זמירות ישראל "כי לא יטוש ד' עמו" (תהלים צד יד), מיר דארפן צו וויסן אז אויך אין די יעצטיגע צייט, האט השי"ת אונז נישט פארלאזט וועגן זיינע גרויסע רחמים, און אנשטאט די עבודה פון די קרבנות וואס מיר האבן געהאט אין די צייט פונעם בית המקדש ווען ס'איז געשטאנען, האט אונז השי"ת געגעבן די עבודה פון תפילה וואס דורך דעם קענען מיר זוכה זיין צו כפרת עוונות, און עס זאל נשפע ווערן גוטע השפעות און רחמים אויף אונז און אויף די גאנצע וועלט.

און אזוי זאגן די **חכמים זכרונם לברכה** (ילק"ש הושע רמז תקלג) אויף די פסוק (הושע יד ג) "ונשלמה פרים שפתינו": "ווער באצאהלט די קועהן וואס מיר פלעגן מקריב זיין פאר דיר? די ליפן וואס מיר דאווענען מיט זיי פאר דיר!, נאך זאגן חז"ל אין **'ספרי'** (דברים פר' מא): "אזוי ווי די עבודה אויפן מזבח ווערט אנגערופן 'עבודה', אזוי אויך דאס דאווענען ווערט אנגערופן 'עבודה'".

אינעם ערשטן קאפיטל פון הלכות תפילה געבט דער **רמב"ם** צו פארשטיין די אויסשטעל פון די סדר התפילה לויט די עבודה פון די קרבנות, געבויעט אויף די ווערטער פון חז"ל (ברכות כו ב): די תפילה פון שחרית איז אוועק געשטעלט געווארן אנטקעגן די קרבן תמיד פון צופריה; די תפילה פון מנחה איז אנטקעגן די קרבן תמיד פון נאכמיטאג; די תפילה פון מעריב איז אנטקעגן די איברים פון די קרבנות וואס מ'האט פארברענט ביינאכט; און אין די ספעציעלע טעג וואס מ'האט אויך מקריב געווען א קרבן מוסף, לייגן מיר אויך צו אנטקעגן דעם די תפילה פון מוסף.

דאווענען איז מער פון די קרבנות

אויב מיר האבן געמיינט אז דאס דאווענען איז נאר 'אנשטאט' צו עבודה פון די קרבנות, און עס איז אין קלענערע מדריגה פון די עבודה פון די קרבנות, קענען מיר זיך איבערצייגן פון די ווערטער פון חז"ל אז ביי געוויסע זאכן איז נאך מער גרעסער דאס דאווענען ווי די קרבנות, אזוי ווי רבי אלעזר האט געזאגט אין מסכת ברכות (לב ב): "עס איז גרעסער דאס דאווענען פון די קרבנות". אזוי ווערט אויך געברענגט אין **מדרש תנחומא** (וירא א): "השי"ת האט געזאגט פאר די אידן, זייט געווארנט צו דאווענען, ווייל עס איז נישטא קיין בעסערע זאך פון דעם, און עס איז נאך גרעסער פון אלע קרבנות".

און באמת דארף מען טאקע עס פארשטיין, ווי אזוי קען מען זאגן אויף די תפילה וואס איז נאר אנשטאט די קרבנות, אז עס איז מער גרעסער פון מקריב זיין די קרבנות?

אין ספר **'אור החמה'** (ברכות שם) געבט ער דאס צו פארשטיין, אז די כוונה איז נישט אז די תפילה איז מער חשוב פון די קרבנות, נאר זי האט א ספעציעלקייט מיט דעם וואס די תפילה נוצט אויך ביי אזא פאל וואס די קרבנות האבן נישט גענוצט, אזוי ווי מיר קענען עס זעהן פון די עטליכע ביישפיל'ן וואס מיר טרעפן אין די ווערטער פון די מפרשים:

א. די קרבן איז מכפר נאר אויף א עבירה וואס ס'איז געטוהן געווארן בשוגג, אן קיין ווילן, אבער די תפילה נוצט אויך אויף א עבירה וואס איז געטוהן געווארן במזיד (רבינו יונה ברכות לב ב). **ב.** מיטן ברענגען די קרבן איז א מענטש משפיע א ברכה נאר פאר זיך, אבער ווען ער דאוונט, וויבאלד אז די נוסח פונעם דאווענען איז אויסגעשטעלט געווארן צו בעהטן מיט לשון רבים [זעה ברכות ל א], טוהט ער זיך אריין רעכענען צווישן די כלל ישראל ווען ער דאוונט, און דורך אים ווערט א ברכה פאר אלע מענטשן אויף די וועלט, קומט אויס אז ער מאכט אויך גוט מיט אנדערע ('שיר מעון' [להג"ר שמעון סופר ז"ל פון ערלוי] באגדות הש"ס, עס איז געדרוקט אין סוף ספר תורת משה השלם ח"ה). **ג.** א קרבן קען ווערן פסול אויב עס איז דא אין איר א פעלער, אבער ביים דאווענען ווערט עס נישט פסול דורך א פעלער (אור החמה שם).

ענטפערן אמן יהא שמיה רבה

דער **'חתם סופר'** האט אונז ליכטיג געמאכט די אויגן אין איינע פון זיינע דרשות (דרשות חת"ס שבת שובה), לויט זיינע ווערטער קען זיין א ענטפערן 'אמן יהא שמיה רבה' איז נאך גערעסער פאר השי"ת פון די עבודה פון די קרבנות. ווייל אין די גמרא (ברכות ג א) ווערט געברענגט: "ווען די אידן גייען אריין אין שוהל און זיי ענטפערן 'יהא שמיה הגדול מבורך', בייגט כביכול השי"ת צו זיין קאפ, און זאגט: וואויל איז פאר דעם קעניג וואס מ'לויבט אים אזוי אין זיין שטוב, וואס האט דער פאטער וואס האט פארטריבן זיינע קינדער, וויי איז צו די קינדער וואס זענען פארטריבן געווארן פון זייער פאטער'ס טיש".

געבט דער **'חתם סופר'** עס צו פארשטיין: אזוי ווי עס איז באוואוסט, די ציל פון די עבודה פון די קרבנות איז ס'זאל ארויף גיין א נחת רוח פאר השי"ת, מיט דעם וואס די אידן טוהן זיין ווילן (זעה רש"י ויקרא א ט). אבער אויך היינט, ווען מיר זענען אינעם פינסטערן גלות, איז געגעבן געווארן אין אונזערע הענט א מעגליכקייט צו צוברענגען א נחת רוח פארן באשעפער, ווייל ווען א איד גייט אריין אין שוהל, און ער פארגעסט פון אלע זיינע שווערעקייטן וואס נעמט אים ארום אינעם גלות, נאר ער ענטפערט מיט א הויעך קול "אמן יהא שמיה רבה", איז נישטא פאר השי"ת קיין גרעסערער נחת רוח פון דעם, וואס דורך דעם זעהט ער אז זיינע קינדער זענען בייהאפטן צו אים טראץ די אלע שווערעקייטן.

עס קען זיין, שרייבט דער 'חתם סופר', אז די נחת רוח איז נאך גרעסער פון די נחת רוח פון די קרבנות, ווייל די ווערד פון אזאך וואס ווערט געטוהן ווען עס איז שווער, איז מער גרויס פון אזאך וואס ווערט געטוהן ווען מ'האט נישט קיין שום שטערונג, וועגן דעם די ווערד פון ענטפערן 'אמן יהא שמיה רבה' ווען מיר זענען אין גלות, איז גרעסער פון די עבודה פון די קרבנות וואס עס איז געטוהן געווארן אין די צייט וואס דער בית המקדש איז געשטאנען, די צייט וואס אידישע קינדער האבן זיך געפונען אויף זייער פלאץ מיט א רוהיגקייט.

> אין אונזער פרשה זענען דא דריי סארטן קרבנות: אשה, מנחה ונסכים. ס'איז דא געוויסע פעלער וואס עס נעמען זיך צוזאם די קרבנות - ביי די קרבנות דארף מען ברענגען א מנחה און נסכים. די ראשי התיבות פון 'אשה, מנחה ונסך' איז 'אמן',
>
> צו ווייזן אז די יחוד און די תיקון וואס איז געטוהן געווארן דורך מקריב זיין די דריי קרבנות, איז אזוי ווי די יחוד וואס ווערט געטוהן דורך ענטפערן אמן. (רמ"ד ואלי במדבר כח יא).

וועגן דעם האבן חז"ל געזאגט אז ווען די אידן ענטפערן 'יהא שמיה רבא' זאגט השי"ת 'מה לו לאב שהגלה את בניו', ווייל כביכול פאר השי"ת פעלט נישט עפעס פון זיין נחת רוח דורך דעם וואס די אידן זענען אין גלות, ווייל די זעלבע נחת רוח וואס די קרבנות האבן אים צוגעברענגט, ברענגט עס יעצט צו דאס ענטפערן אמן יהא שמיה רבה. אבער די אידן האבן יא שאדן דורך דעם וואס מ'איז אין גלות, ווייל די עבודה פון די קרבנות האט אראפ געברענגט א שפע פון גוט'ס אויף די וועלט, און די גוט'ס פעלט אונז אין גלות, וועגן דעם "אוי להם לבנים שגלו מעל שולחן אביהם".

דער **'שבט מוסר'** אין זיין ספר **'מדרש האיתמרי - מנחת אליהו'** (פרק לא) וואונדערט אויך אויף די גמרא: פארוואס פונקט דאס ענטפערן אמן ברענגט צו פאר השי"ת אזא נחת רוח פאר הקב"ה, און פארוואס פונקט דעמאלטס דערמאנט ער זיך אינעם ווייטאג פונעם גלות?

געבט ער צו פארשטיין: אין פרשת האזינו באנעמט זיך די תורה אויף די זאכן וואס גייט געשעהן מיט כלל ישראל: "וַיֹּאמֶר ...אֶרְאֶה מָה אַחֲרִיתָם כִּי דוֹר תַּהְפֻּכֹת הֵמָּה בָּנִים לֹא אֵמֶן בָּם", זאגן חז"ל (ספרי האזינו שכ) אז אין די פסוק האט די תורה מרמז געווען אויף די עבירה פון די אידן אינעם דור פונעם חורבן - אז זיי האבן נישט געענטפערט אמן נאך די ווערטער פון די נביאים ווען מ'האט זיי געבענטש, ווייל השי"ת האט זיי געזאגט (ירמיה יא ה): "למען הקים את השבועה אשר נשבעתי לאבותיכם לתת להם ארץ זבת חלב ודבש", און עס איז נישט געווען איינער וואס זאל עפענען זיין מויל און ענטפערן אמן, ביז ירמיהו הנביא איז געקומען און ער האט געענטפערט אמן, אזוי ווי עס שטייט (שם) "ואען ואומר אמן ה'".

לויט דעם קענען מיר פארשטיין פארוואס טרייסט זיך השי"ת אויף די גלות פונקט ווען ער הערט פון די אידן ווי אזוי זיי ענטפערן אמן, ווייל מיט דעם וואס זיי ענטפערן יעצט אמן, פארעכטן זיי די עבירה פונעם דור פון חורבן, וואס האבן נישט געענפערט אמן נאך די ברכה.

דער וואס דאוונט זאל זיך פירן אזוי ווי דער כהן ביי די עבודה

אינעם צוגלייך פון דאווענען צו די קרבנות, זענען דא עטליכע הלכות, אזוי ווי ס'איז גע'פסק'נט געווארן אין שולחן ערוך (או"ח צח ד) אז וויבאלד אז דאס דאווענען איז אנשטאט די קרבן, דארף מען אפהיטן אז עס זאל זיין אזוי

ווי א קרבן: **מיט כוונה און אן קיין פרעמדע מחשבות**, ווייל א מחשבה פון פיגול האט גע'פסל'ט דעם קרבן; **שטייענדיג**, ווייל אויך די עבודה פון די קרבנות איז געטוהן געווארן שטייענדיג (זעה זבחים כג ב); מ'דארף האבן **א באשטימטע פלאץ** צום דאווענען (חיי אדם כלל כב סג), אזוי ווי אין בית המקדש איז געווען א באשטימטע פלאץ פאר יעדע קרבן [קדשי קדשים - האט מען גע'שחט'ן אין די צפון זייט, קדשים קלים - אין דרום וכו', אזוי ווי עס ווערט געברענגט אין די משנה פון 'איזהו מקומן'].

צו דעם, איז אסור **אז ס'זאל זיין אצווישנשייד** פון צווישן דער וואס דאוונט ביז צו די וואנט (ברכות ה ב), אזוי ווי ביי קרבן איז געווען אסור אז ס'זאל זיין א צווישנשייד צווישן דער כהן צו די ערד און צו די כלי השרת (זעה זבחים כד א); די זעלבע איז אויך פאסיג אז מ'זאל אנטוהן **א ספעציעלן מלבוש** צום דאווענען, אזוי ווי די בגדי כהונה האבן אויסגעפעלט ביים מקריב זיין די קרבנות. און אין ערוך השולחן (צח ה) לייגט ער צו, אזוי ווי דער וואס איז געווען אין בית המקדש איז ער געשטאנען מיט **אימה און מיט יראה**, אזוי אויך דער וואס דאוונט דארף שטיין מיט אימה און מיט יראה.

די מאה ברכות

ביז יעצט האבן מיר ארום גערעדט וועגן די עיקר פארבינדונג פון די קרבנות מיט די דאווענען, אזאך וואס ווערט דערקענט אין די ווערטער פון חז"ל וואס ווערט פריער דערמאנט, אז אין אונזערע צייטן איז די תפילה מכפר אויף אונז אנשטאט די קרבנות. אבער עס זעהט זיך אויס אז ס'איז דא נאך א פארבינדונג פון דאס דאווענען צו די קרבנות, אזוי ווי עס זעהט זיך אויס פון די ווערטער פון די מדרש (זעה 'תורה שלימה' אין אונזער פרשה אות נב) אויף די פסוק "אדם כי יקריב **מכם** קרבן לה'": פארוואס שטייט 'מכם'? פון דא לערנען מיר ארויס אז ווער ס'זאגט א יעדן טאג די מאה ברכות - אזוי ווי עס באטרעפט די ווארט 'מכם' - איז עס אזוי ווי ער האט מקריב געווען א קרבן.

אויב מיר וועלן אריינטראכטן אין די סדר פונעם דאווענען, וועלן מיר זעהן אז א וויכטיגע טייל פון דעם דאווענען זענען די ברכות. ווייל ביי די תפילה פון 'שמונה עשרה' אליינ'ס זענען דא ניינצן ברכות, דאס איז אויסער די ברכות השחר, און ברכות התורה וכו'. קומט אויס, אויב אזוי, אז ביים דאווענען טוהט א מענטש מקיים זיין דעם חיוב פון צו זאגן די מאה ברכות אין א טאג אזוי ווי די תקנה פון חז"ל, און מיט דעם איז דא נאך א ענדליכקייט פון די תפילה צו די קרבנות.

און עס איז אינטערסאנט אנצייכענען אוואונדערליכע זאך וואס ווערט געברענגט אין 'ספר הגן' (ליום שני): "...אז ווער עס הייבט אויף זיין קול און זאגט די ברכות הויעך, רעכנט אים די תורה אזוי ווי ער וואלט מקריב געווען אלע קרבנות וואס זיי שטייען אין פרשת ויקרא. ווייל מיר זאגן דאך א יעדן טאג די מאה ברכות וואס אין זיי דערמאנט מען דעם אויבערשטן'ס נאמען, און נאך עלעף ברכות וואס מ'דערמאנט נישט אין זיי דעם אויבערשטנ'ס נאמען ביי 'ברוך שאמר', זענען זיי הונדערט און עלעף ברכות, אנטקעגן די הונדערט און עלעף פסוקים וואס איז דא אין פרשת ויקרא".

צום אויספיר קענען מיר צולייגן, אז נישט אומזיסט האט די מדרש אנגעכאפט די לשון "כל המקיים מאה ברכות", ווייל אין ספר **הזהר** (עקב רעה א) ווערט געברענגט, אז אויף יעדע ברכה וואס מ'האט געענטפערט אויף איר אמן, איז די ברכה מקויים געווארן אזוי ווי עס דארף צו זיין, און עס קען זיין אז וועגן דעם האט די מדרש אנגעכאפט די לשון כל **המקיים** מאה ברכות, ווייל כדי אז די ברכות זאלן ארויף גיין לרצון אזוי ווי א קרבן און עס זאל קענען אויפטוהן אזוי ווי עס דארף צו זיין, דארפן מיר זעהן אז מ'זאל אויף זיי ענטפערן 'אמן'.

אמן אין די פרשה

מיר וועלן ענדיגן מיט א וואונדערליכע רמז וואס רירט אן אונזער פרשה, וועגן די מצוה צו ענטפערן אמן, געבויעט אויף די ווערטער פון **רמ"ד וואלי** (במדבר כח יא):

אין אונזער פרשה זענען דא דריי סארטן קרבנות: אשה, מנחה ונסכים. ס'איז דא געוויסע פעלער וואס עס נעמען זיך צוזאם די קרבנות - ביי די קרבנות דארף מען ברענגען א מנחה און נסכים. די ראשי התיבות פון **'אשה, מנחה ונסך' איז 'אמן'**, צו ווייזן אז די יחוד און די תיקון וואס איז געטוהן געווארן דורך מקריב זיין די דריי קרבנות, איז אזוי ווי די יחוד וואס ווערט געטוהן דורך ענטפערן אמן.

מעשה אמונים

וועכנטליכע ערציילונג אויף די פרשה פון די וואך

דאס שיסן האט גארנישט געטוהן

- איך האב געהערט אז דו דארפט א ארבייטער; איך וויל מיך אנטראגן, האט געזאגט דער איד.

- זיכער, האט דער גוי געענפערט. איך דארף עטליכע ארבייטער, און דו וועסט קענען ארבעטן ביי מיר.

- אבער, האט זיך דער איד באווארנט, איך נעם זיך אויס נאך פארן אנגעמען די ארבעט, אז דו וועסט מיר נישט באגרעניצן מיט די צייט פון דאווענען; איך וועל קענען אפשטעלן די ארבעט און דאווענען צו מיין באשעפער ווי אזוי איך וועל וועלן.

דער גוי האט זיך געקאכט אויך זיין געבעהט. ער האט געוואלט ענטפערן א זיכערער ניין, אבער ער האט זיך עס אפגעהאלטן פון צוטוהן. זיין וויכטיגע געברויך אין ארבייטער, האט זיך געשטארקט אויף זיין צארן, און אנטקעגן זיין ווילן האט ער געענפערט 'יא'.

דער איד, רבי דוד פיינשטיין האט ער געהייסן, איז אריין ארבעטן ביי דעם גוי.

ער האט געארבעט ביי אים מיט א באגלייבטקייט, אויף דעם האט זיך דער גוי נישט געקענט אפרעדן. נאר דאס דאווענען האט אים זייער אויפגערעגט. רבי דוד האט נישט געדאווענט מיט א שנעלקייט. זיינע תפילות זענען געזאגט געווארן מיט א רוהיגקייט, און די ווערטער האט ער געזאגט אזוי ווי איינער וואס ציילט געלט. אין די אויגן פון דעם גוי האט עס אויסגעזעהן אזוי ווי איינער וואס פארפאטשקעט די צייט מיט גארנישט, אבער די הענט פונעם גוי זענען געווען געבינדן: רבי דוד האט זיך דאס אויסגענומען פון פאראויס!

זיין צארן האט זיך געשטארקט פון טאג צו טאג. יעדע מאל ווען ער האט געזעהן רבי דוד'ן שטייט פאר השי"ת און דאוונט מיט כוונה, פלעגט ער ווערן אנגעפילט אין א שטארקע צארן, און דאס האט זיך געשטארקט פון טאג צו טאג.

איין טאג, ווען רבי דוד איז געשטאנען 'שמונה עשרה' ווען זיינע אויגן זענען פארמאכט, האט זיך דער גוי אוועק געשטעלט אונטער אים, ווען א רעוואלווער איז אין זיין האנט. ער האט באשלאסן צו טשעפן מיט רבי דוד ביז ווען ער וועט אפלאזן זיינע 'מאדנע' זאכן וואס ער פירט זיך. ער האט צוגעווארט צו די מינוט וואס רבי דוד וועט זיך ביקן, און דעמאלטס, האט ער געפלאנט, וועט ער שיסן העכער אים כדי צו ווארפן אויף אים א ציטער. און אזוי - האט ער געטראכט צו זיך מיט רשעות - וועט דער איד אראפ פאלן אויף די ערד פון ציטער, אדער וועט ער שנעל אנטלויפן ווייט ווייט, און אזוי וועט ער אפהאקן אינמיטן זיין דאווענען...

און אזוי האט ער געטוהן. ווען רבי דוד האט זיך געביקט ביי 'מודים' און ער האט זיך פארזומט מיטן זאגן די ווערטער 'מודים אנחנו לך שאתה הוא', ווען ער זאגט ארויס די ווערטער מיט א געפיל פון לויב און צוגעבינדנקייט צו השי"ת ווען ער איז אראפ געבויגן, האט דער גוי געשאסן מיט זיין רעוואלווער.

די באמבע איז אדורך געלאפן העכער די קאפ פון רבי דוד, און דער גוי האט זיך געריבן זיינע הענט מיט א הנאה ווען ער ווארט שוין צו זעהן ווי אזוי רבי דוד לויפט אוועק פון דארט מיט א ציטער...

אבער נישט אזוי איז געווען!

רבי דוד האט געענדיגט צו זאגן די ווערטער 'שאתה הוא', ער האט אויפגעהויבן זיין קאפ און ווייטער פארגעזעצט צו דאווענען מיט דעם זעלבן התעוררות די ווערטער 'ה' אלוקינו ואלוקי אבותינו', אזוי ווי עס וואלט גארנישט פאסירט...

דער גוי האט געקוקט צו אים ווען ער וואונדערט זיך אז זיין פלאן איז נישט געלונגען. און דעמאלטס איז אים די זאך גוט קלאר געווארן: ער האט אינגאנצן נישט געהערט דאס שיסן. עס קען זיין, אז אויב ער הערט ווען די באמבע לויפט אריבער העכער זיין קאפ, וואלט ער טאקע אנטלאפן, אבער ער האט גארנישט געהערט. ער איז געווען אזוי שטארק באהאפטן צו די ווערטער וואס ער האט ארויס געזאגט, אז קיין שום גרודער אין די וועלט האט אים נישט געקענט אפרייסן פון דעם.

דער גוי איז געווארן זייער דערשראקן, און זיין גאנצע קערפער האט אנגעהויבן צו ציטערן. ער האט פארשטאנען, אז א הייליגער מענטש שטייט פאר אים, און זיין הארץ האט אים געקלאפט אויף דעם וואס ער האט זיך געוואלט טשעפענען מיט אים. די שטארקע צארן געפילן וואס האבן אים פריער ארומגענומען, האט זיך יעצט געטוישט אויף געפילן פון שעצן, ער האט אנגעהויבן יעצט צו פארשטיין אז עס איז פאר אים ברכה אז ער האט ביי זיך אין ארבעט אזא הייליגער מענטש, און ער האט חרטה געהאט אויף זיינע שלעכטע מחשבות.

פון יענע מינוט און ווייטער, האט ער זיך שוין מער נישט אפגערעדט אויף די לאנגע דאווענען פון רבי דוד. פארקערט, ער האט זיך געפריידט אים צו זעהן ווי ער דאווענט, ער האט געשפירט אז מיט די תפילות באשיצט רבי דוד אויך אויף אים און דעם גאנצן ארום.

רבי דוד, וואס איז טאקע געווען א הייליגער מענטש, האט ערצויגן זיינע קינדער און אייניקלעך צו דאווענען מיט כוונה, צו דביקות אין השי"ת און צו דביקות אין תורה. און ער האט זוכה געווען צו קינדער צדיקים, לומדי תורה און תלמידי חכמים. זיין אייניקל איז געווען הגאון הגדול, רבי משה פיינשטיין, זכר צדיק לברכה.

(באמונתו יחיה עמוד שלה)